

POSUDEK OPONENTA RIGORÓZNÍ PRÁCE (ŽÁDOST O UZNÁNÍ DIPLOMOVÉ PRÁCE JAKO PRÁCE RIGORÓZNÍ)

Jméno rigorózanta:	Mgr. Anna Součková
Téma práce:	Právní a etické aspekty asistované reprodukce
Rozsah práce:	116 stran vlastního textu; 184.687 znaků vlastního textu, tj. 102,6 normostran

Předložená diplomová práce, která je předmětem žádosti o její uznání za práci rigorózní, je posuzována v souladu s požadavky uvedenými v čl. 4 rigorózního řádu UK ve spojení s čl. 3 a 4 rigorózního řádu Právnické fakulty UK v Praze.

Předložená práce byla obhájena dne 14. 09. 2015 na Právnické fakultě UK s prospěchem „výborně“. Vedoucím diplomové práce byl dr. Frinta, který pro předloženou diplomovou práci navrhol ve svém posudku ze dne 05. 07. 2015 (v textu dále jen „posudek vedoucího DP“) k obhajobě známku „výborně“. Oponentský posudek vypracoval dr. Thöndel, navrhol rovněž známku „výborně“ (posudek ze dne 30. 06. 2015, v textu dále jen „posudek oponenta DP“).

1. Aktuálnost (novost) tématu

Rigorózantkou zvolené téma hodnotím jako téma mimořádně aktuální s celospolečenským významem, a to shodně s názory vyslovenými v posudcích oponenta i vedoucího DP (jak pokud jde o relativně krátké období, kdy je asistovaná reprodukce široce rozšířenou součástí medicíny, tak v souvislosti s aktuálními postmoderními společenskými jevy). Lze dodat, že vývoj v této oblasti je v poslední době značně dynamický, takže právní úprava je na tomto poli stále konfrontována s novými jevy a možnostmi, které se v reprodukčním lékařství otevírají a z pohledu legislativního je třeba na ně reagovat. To je mnohdy o to obtížnější, že právě v této oblasti, víc, než v oblastech jiných, je před volbou adekvátní právní úpravy předřadit důkladný a široký společenský exkurz, reflektující především etickou stránku věci. Proto kladně hodnotím, že již z názvu práce je zřejmé, že etický rozměr zkoumané problematiky nemá zůstat stranou pozornosti.

Hodnocení oponenta: Výběr tématu hodnotím na základě uvedeného kladně, a to v souladu s posudky oponenta i vedoucího DP. Zpracování tohoto tématu je schopno osvědčit, zda si rigorózantka osvojila teoretické poznatky založené na soudobém stavu vědeckého poznání, výzkumu a vývoje a je schopno prokázat, zda je autorka schopna samostatné činnosti v oblasti výzkumu, vývoje nebo další samostatné tvůrčí činnosti.

2. Náročnost tématu na teoretické znalosti, vstupní údaje a jejich zpracování a použité metody

Jde o téma úzce provázané se specifickou oblastí medicíny. Úspěšné zpracování z pohledu právního (a etického) si tak nelze představit bez znalostí samotné problematiky asistované reprodukce. To lze označit za první faktor zvyšující náročnost tématu na zpracování. Dále je třeba zde připomenout již výše zmíněný etický aspekt problematiky, který autorka nehodlá pominout – etické hledisko, resp. morální paradigmaty, z nichž bude třeba při zpracování vycházet a určitým způsobem reflektovat, jsou dalším faktorem, který zvyšuje náročnost zpracování tématu. Práce by

tak měla přinést na danou problematiku komplexní pohled, což zvyšuje náročnost na systematickou a logickou stavbu (strukturu) celé práce. Konečně je třeba zmínit, že náročnost zpracování tématu práce je dále násobena zařazením metody historické (zejm. kap. 1.1.1), tak metody komparační (kap. 3).

Z níže nastíněného formálního členění práce vyplývají i následující použité právně hermeneutické metody, tedy metody zkoumání práva. Autorka při psaní práce použila převážně metodu analytickou (vykládá právo pomocí rozložení tohoto celku na jednotlivé části, což vede ke snazšímu pochopení jednotlivých institutů za použití metody gramatické, coby základní metodou pro vnímání psaného textu zákona) a metodu komparační.

Hodnocení oponenta: Náročnost zvládnutí těchto teoretických otázek, jakož i prokázání praktických znalostí, při čemž lze čerpat – i přes specifickou tématu – z dostatečného a reprezentativního okruhu literatury, ať už monografické, učebnicové, či časopisecké, a to včetně literatury zahraniční, odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu. Jde o téma, jehož zpracování je natolik náročné, že je schopno prokázat zda je autorka schopna samostatné činnosti v oblasti výzkumu, vývoje nebo další samostatné tvůrčí činnosti.

3. Formální a systematické členění práce

Po formální stránce je práce rozčleněna do čtyř kapitol, k čemuž je nutno připočíst úvod a závěr. Dále práce obsahuje náležitosti vyžadované u rigorózních prací (shrnutí v některém ze světových jazyků a seznam klíčových slov v českém i světovém jazyce, seznam zdrojů).

Při pohledu na formální a systematické členění práce je zřejmé, že autorka věnovala mimořádnou pozornost již samotnému strukturování tématu, které v sobě nese mnoho dílčích otázek. Obsah kapitol byl podrobněji zkoumán již v rámci posudků oponenta i vedoucího DP a není tedy třeba jej zde podrobně reprodukovat, to tím spíše, že tito k němu nevznesli žádné připomínky. V souvislosti s uznáním diplomové práce jako práce rigorózní je nadto třeba posoudit, zda toto členění (formální i systematické) vyhoví požadavkům kladeným na práce rigorózní. Z tohoto pohledu lze konstatovat, že autorka postupovala přísně logicky v duchu zvolených výše uvedených právně-hermeneutických metod, tj. práce je striktně vybudována na postupu od obecného k jednotlivostem, v práci je užitá rovněž metoda historická a komparační. Rovněž je na první pohled zřejmé, kam autorka klade těžiště práce (kap .2 a 3), při čemž ostatní kapitoly jsou rozsahem rovněž adekvátní.

Hodnocení oponenta: Zvolenou systematickou lze hodnotit jako mimořádně dobře zvládnutou, zdařilou a přehlednou. Žádná dílčí otázka nezůstala stranou pozornosti. Dělení jednotlivých kapitol na dílčí podkapitoly zvyšuje přehlednost práce z pohledu čtenáře a zároveň je koherentní se zvolenými právně-hermeneutickými metodami. Formální a systematické členění práce odpovídá požadavkům, které jsou kladeny na práce tohoto druhu.

4. Vyjádření k práci

Již z toho, co bylo uvedeno výše, a ostatně i z posudků oponenta i vedoucího DP vyplývá, že daná práce je zdařilým zpracováním zvoleného tématu. V úvodu autorka formuluje cíl a zaměření práce: „*Tato práce je zaměřena zejména na českou právní úpravu, v porovnání s vybranými evropskými státy, zejména s Velkou Británií, jako představitelkou angloamerického systému common law a Spolkovou republikou Německo, jako zástupkyní kontinentálního práva. Tato práce analyzuje tyto odlišné přístupy a navrhuje, jakým směrem by se česká úprava měla vydat do budoucna.*“ V souvislosti s hodnocením splnění kritérií rigorózní práce je třeba položit důraz na

poslední část autorčina záměru, kde hodlá činit návrhy de lege ferenda. Právě vyslovení vlastních závěrů, hodnotících názorů a argumentačně podložených návrhů de lege ferenda je to, co indikuje, že autor je schopen samostatné činnosti v oblasti výzkumu, vývoje nebo další samostatné tvůrčí činnosti (to na rozdíl od DP, kde snad lze tolerovat poněkud vyšší míru popisnosti). Autorka tak skutečně činí (např. na s. 26, 31, v kap. 4 a v závěru), byť se nelze ubránit dojmu, že v rigorózní práci by těchto vlastních názorů mohla autorka uvést více v souvislosti s různými problémy, které otevírá.

Celkově práci hodnotím jako zpracovanou na vynikající úrovni. Práce je přehledná, téma zpracovává komplexním způsobem a do značné hloubky. Hodnotu práce zvyšují též reprezentativní exkurzy k reprezentativním zahraničním právním úpravám (Velká Británie – common law, SRN – kontinentální systém). Pokud jde o práci se zahraničními zdroji, pak v rámci literatury uvádí autorka v seznamu pouze dva zdroje knižní. Tento malý počet však vyvažuje značným počtem cizojazyčných zdrojů elektronických (přes čtyřicet, zastoupeny jsou zdroje jak z oblasti anglicko-jazyčné, tak německé). Lze tedy uzavřít, že autorka dostatečně prokázala schopnost práce s cizojazyčnými zdroji, a to hned v rámci dvou jazykových oblastí.

Po formální stránce byly již v posudcích oponenta i vedoucího DP autorce vytknuty drobné nedostatky (občasné překlepy), celkově lze však souhlasit s celkově dobrou jazykovou a stylistickou úrovní práce. Z formálního hlediska je dále třeba uvést, že v práci absentuje prohlášení o počtu znaků. V době odevzdání posuzované práce nebyla tato náležitost vyžadována. Proto byla provedena kontrola rozsahu vlastního textu práce, z níž vyplývá, že práce obsahuje celkem 184.687 znaků vlastního textu včetně mezer (tj. 102,6 normostran) a tedy že práce svým rozsahem překračuje minimální počet znaků. Dále je třeba poukázat na posudek vedoucího DP v tom smyslu, že z kontroly provedené systémem Theses.cz nelze soudit, že by při zpracování autorka nepostupovala lege artis. K tomu je třeba dodat, že opakovaná kontrola provedená systémem Theses.cz v souvislosti s odevzdáním této práce pro účely uznání generuje dokument čítající 1189 stran, představujících 51 podobných dokumentů. Z toho první tři dokumenty vykazují míru shody 100 %, což je ve všech případech právě ona původní diplomová práce. Z tohoto výsledku lze tedy soudit, že práce byla k uznání odevzdána skutečně v původní podobě, bez pozdějších zásahů, které by uznání práce znemožňovaly. Další dokumenty již vykazují míru shody nepřevyšující 5 %, při čemž jde většinou o odkazy na literaturu či právní předpisy. Ani na základě této opakované kontroly tudíž nelze soudit, že by práce nebyla vypracována lege artis.

Na základě výše uvedeného se domnívám, že předložená diplomová práce splňuje kriteria práce rigorózní a tudíž je možné tuto diplomovou práci uznat jako práci rigorózní, a to především s ohledem na skutečnost, že hodnocená práce z obsahového hlediska dosahuje mimořádně vysoké úrovně a její obsah není v žádném ohledu zastaralý.

Autorka tak předložila práci, která nejen svým rozsahem, ale především obsahem plně vyhovuje požadavkům kladeným na tento druh prací a zároveň prokázala schopnost samostatné činnosti v oblasti výzkumu, vývoje nebo další samostatné tvůrčí činnosti.

5. Kriteria hodnocení práce

Splnění cíle práce	Autorka cíl práce splnila. V rámci práce byly předloženy argumentačně podložené návrhy de lege ferenda.
Samostatnost při zpracování tématu	Autorka při zpracování zvoleného tématu prokázala mimořádnou schopnost samostatné práce, a to nejen při studiu odborné literatury a relevantní

	judikatury (včetně zahraniční), ale i při sepsání vlastního textu práce.
Logická stavba práce	Zvolená systematika práce je vhodná. Podrobněji je tento závěr odůvodněn v bodě č. 3 výše. Jednotlivé části na sebe tematicky navazují a jejich předmět patří do problematiky práce.
Práce s literaturou (využití cizojazyčné literatury) včetně citací	Součástí práce je seznam odborné literatury, z něhož je zřejmé, že autorka pracovala s cca třiceti odbornými zdroji, ať už monografického, komentářového, učebnicového či časopiseckého charakteru, s deseti judikáty (včetně zahraničních) a dále s více jak šedesáti on-line zdroji. Z posledně uvedených převažují zdroje zahraniční (srov. výše). Na veškerou literaturu autorka průběžně odkazuje formou poznámek pod čarou.
Hloubka provedené analýzy (ve vztahu k tématu)	Autorka zvolené téma zpracovala zevrubně a do velké hloubky (srov. již výše). Lze tedy uzavřít, že autorka zvolené téma zpracovala a vyčerpala řádně.
Úprava práce (text, grafy, tabulky)	Úprava práce je po formální stránce přehledná. Velikost písma i jeho rozpal je standardní, počet úhozů pravděpodobně odpovídá průměrné normostraně. Celkově lze uzavřít, že úprava odpovídá požadavkům kladeným na práce tohoto druhu. Zdůrazňuji výtku oponenta DP, že poznámky pod čarou by měly být ukončeny tečkou.
Jazyková a stylistická úroveň	Práce je po stránce jazykové i stylistické na výborné úrovni (srov. výše).

6. Připomínky a otázky k zodpovězení při obhajobě

6.1 Připomínky – viz výše v rámci podrobného hodnocení.

6.2 Otázky k zodpovězení při obhajobě:

Autorka se při obhajobě zaměří na shrnutí rozdílů mezi českou a německou právní úpravou. V čem spatřuje zásadní rozdíly obou právních řádů? Lze se v německé úpravě inspirovat co do některých otázek de lege ferenda?

Doporučení/nedoporučení k obhajobě	práce	Závěrem lze konstatovat, že předložená práce, jak po stránce formální, tak i obsahové, splňuje požadavky kladené na rigorózní práce, tj. prokázat schopnost samostatné činnosti v oblasti výzkumu, vývoje nebo další samostatné tvůrčí činnosti. S ohledem na výše uvedené doporučuji její uznání za práci rigorózní a její přijetí k ústní obhajobě.
---	--------------	--

V Praze dne 26. ledna 2018

JUDr. Dita Frintová, Ph. D.
oponentka rigorózní práce